

Posudek konzultanta

na rigorózní práci Mgr. Roberta Falbra

Trestně-právní regulace prostituce v České republice

I.

Tématem posuzované rigorózní práce je sociálně patologický jev souhrnně nazývaný jako prostituce a možnosti jejího trestněprávního postihu. Téma rigorózní práce je jistě zajímavé, protože umožňuje mimo juristických otázek obohatit výklad o sociologické a kriminologické souvislosti rozebíraného jevu, který je možné zkoumat z různých aspektů.

Prostituce je historický jev a představuje závažný sociálněpatologický fenomén společnosti. Náleží k jevům, které zřejmě nikdy nevymizí a v příznivých podmínkách zaznamenávají dynamický rozvoj. Proto téma rigorózní práce proto považuji za aktuální a její zpracování za přínosné, a to i s ohledem na proběhlou rekodifikaci českého trestního práva hmotného. Nový trestní zákoník (zák. č. 40/2009 Sb.) účinný od 1. 1. 2010 s trestněprávním postihem prostituce a souvisejících jevů počítá u několika skutkových podstat.

Prostituce je jev historický a historické jsou také reakce veřejné moci na tento jev. V podstatě se vyvinuly tři způsoby reakce veřejné moci na prostituci: systém represivní (stát prostituci zakazuje a trestá), systém reglementační (stát prostituci jako nutné zlo připouští, ale upravuje tak, aby příliš neškodila), systém aboliční (stát se o prostituci jako takovou nestará, zakročuje proti ní jen v případě, že porušuje veřejnou mravnost). Pro historii prostituce byla do roku 1922 určující reglementace opírající se o rakousko – uherské normy, v letech 1922 – 1945 abolice (přijetím zák. č. 241/1922 Sb. Z. a n., o potírání pohlavních nemocí, od roku 1945 postupně převládla represivní koncepce.

Rigorózní práce se skládá ze šesti kapitol. Po úvodu, ve kterém autor uvádí motivy k sepsání práce, rozebírá ve druhé kapitole pojem prostituce, následuje kapitola o způsobech právní regulace tohoto jevu, rozbor platné právní úpravy podle trestního zákona z roku 1961, tj. rozbor trestných činů, které s provozováním prostituce souvisejí, dále popis legislativních návrhů na úpravu prostituce a srovnání s některými cizími právními úpravami. Práce obsahuje i nástin nové právní úpravy podle trestního zákoníku z roku 2009 a návrhy de lege ferenda.

Osnova práce je logická a jednotlivé části práce na sebe vhodně navazují. Jako dílčí nedostatek bych ovšem vytkl, že rigorosant předložil práci čtyři měsíce před nabytím účinnosti nového trestního zákoníku, takže by se logicky dalo očekávat, že bude větší

pozornost věnovat i nové, již platné, ale dosud neúčinné právní úpravě, která je v některých otázkách stejná, v jiných ovšem odlišná.

Autor zpracoval práci na podkladě různorodých pramenů, juristických, kriminologických, sociologických i lékařských. Práce s literaturou odpovídá obvyklému standardu. Rigorózní práci zhodnocuje použití statistických materiálů.

Formálním nedostatkem je nepřehledný obsah práce.

II.

Za hlavní přínos recenzované práce považuji, že se autor snažil postihnout uvedený sociálněpatologický jev v širších souvislostech, tedy nejenom v souvislostech juristických.

Problémem je již samotné vymezení pojmu prostituce. Prostitucí se rozumí pohlavní styk s jinou osobou nebo jinými osobami za úplatu a podle judikatury uskutečněný formou soulože jsou prostitucí i všechny další formy ukájení pohlavního pudu jiné osoby stejného nebo opačného pohlaví tělesným stykem za úplatu (č. 22/1995 Sb. rozh. tr.). Český trestní zákon z roku 1961 i trestní zákoník z roku 2009 pojem prostitutce nevymezují a ponechávají jeho vymezení nauce a praxi. Slovenský trestní zákon účinný od 1. 1. 2006 legálně vymezuje pojem prostituce (§ 132 odst.1 slov. tr. zák.) tak, že „prostitucí se pro účely tohoto zákona rozumí uspokojování sexuálních potřeb jiného souloží, jiným způsobem pohlavního styku nebo jiným obdobným sexuálním stykem za úplatu“. Je škoda, že autor nevyužil možnosti seznámit čtenáře podrobněji s právní úpravou slovenskou, která je nám z mnoha důvodů nejbližší.

Celkový závěr rigorosanta je, že aboliční systém neumožňuje prostituci dostatečně regulovat společensky očekávaným způsobem. Autor tedy pléduje pro zavedení systému reglementačního a v této spojitosti uvádí některé návrhy na změnu právní úpravy. Tyto návrhy ovšem jsou nejen v oblasti trestního práva, ale i jiných právních odvětví, zejména práva správního.

III.

Závěrem shrnuji: Rigorózní práce Mgr. Roberta Falbra splňuje předpoklady k ústní obhajobě. Doporučuji, aby se autor při ústní obhajobě zaměřil na výklad trestných činů kuplířství a prostituce ohrožující mravní vývoj dětí podle tr. zák. z roku 2009.

V Praze 26. září 2009

Prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.,
konzultant